

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Qvintnm. Leodium esse Vrbem Imperialem seu Imperij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

Ego Legiæ, gloriosam inscriptionem à Conditore vice oraculi donatam auribus frequenter intonandam censerem, vt tanto præconio, operibus, dignam se præbeat, nec committat (quod abfit) vt sicut degeneri P. Scipionis Africani filio annulus in quo Africani caput sculptum erat fuit per propinquos è manu detractus, nobilissimus FILIÆ ROMANÆ ECCLESIAE titulus quandoque ei depereat.

CAPVT QVINTVM.

Leodium esse Urbem Imperialem, seu Imperij.

CVM Epidico possim dicere, Hercle miserum est ingratos esse homines id quod facias bene: ego quod benefeci malefeci, quia amor mutauit locum. Leodium esse Imperij, Imperioque & Cæsari subiectam, tam clarum est, quam Solis radij esse, cum sudum est solent. Hoc asserui, scripsi, confirmaui in Viennensi negotiatione, idem in processu Spirensi à senioribus allegatum, & à maioribus pro Lege tentum. Et neque Spiræ, neque Viennæ quicquam foret negotij, ni Cæsareani Leodienses essent. Laudem & præmium spectabam: ex improviso mihi accidit quod apud Xenophontem Cyro adolescenti, qui duobus condiscipulis disparis staturæ datus disceptator, quorum vni breuior, alteri laxior & promissior vestis erat, quia vtili commutatione breuiorem minori, maiusculam maiori adiudicat, vapulauit. Rem illorum, è dignitate sicut è veri-

tate agere credidi: in reuersum surdis primò susurris & obscenris murmuribus, apertis deinde criminationibus inuecti sunt quidam Plebis concitatores, quasi plus iusto tribuissent Imperio. Ausi, ô nefas, venditare apud famelicos fabrorum & similis facis ventres, quod Cæsar non sit nisi Protector Ciuitatis, quem deserere, & alio Protectore commutare, liberum sit. Et cur non breui commutetur? Celeritatem partem esse fælicitatis. Adesse ab annis aliquot licitatores & nundinatores optimos, qui missilia per Oenopolia & Cereuisiarias tabernas spargant, candorem nitentis floris extollant, & gemmeum sæculum vice ferrei spondeant. Prolixè & plusquam satis hanc, ibi pertractaui quæstionem, non repeto scripta, addo duntaxat vel explico. Istud prius quia ex hypothesi Spirensi sunt quædam crudius dicta, quæ decoctorium sanæ interpretationis ignem desyderant. Imprimis libera nimis vox propè ad frontispicium edita, quod Leodium sit Ciuilas Imperialis inter liberas immatriculata: vocem liberam prorsus expungendam iudico, maximè quod pro suo ingenio libertatis vocabulo abutantur. Nam apud doctos ratione non affectu ductos non tantùm sit ab ea voce Periculi. Ioachimus Cluten Iuriscônultus Germanus, Liberas Ciuitates pro temporis & Reipublicæ vsu hodierno trifariam accipi tradit. Primo pro ijs Ciuitatibus quæ non in totum Liberæ, sed in quibusdam ab Imperij & Cæsaris protectione exemptæ sunt, quales tempore Caroli, & Othonis primi, Longobardiæ Ciuitates existimat, recitatu Caroli Sigonij in Othone Magno. Secundò Ciuitates liberas dici, quæ non à Cæsaribus vel Imperij, sed

LIBER PRIMVS.

69

sed Principum, Ducumue iurisdictione & potestate exemptæ sunt. Tertiam speciem liberarum Ciuitatum esse, quæ secundùm quid Principibus subditæ, secundùm quid liberæ sunt. Nec primi nec secundi generis Leodium esse Vrbs libera potest: neque vllam hodie Imperialem Ciuitatem dici aut inueniri opinor in Germania, quæ primo significatu sit libera: cum eo ipso quod est Imperialis Imperatorem in Principem & Dominum supremum recognoscat. Et in secunda specie, qua solæ simpliciter & absolutè Imperiales dicuntur, oporteat Urbem proximè & immediatè Imperio & Cæsari subesse. Cuius secundæ speciei Imperiales subdiuiduntur in duo membra. Quia quædam à primæuo suo statu & fuerunt & remanserunt semper subditæ immediatè Imperio, vt in nullius alterius potestatem vnquam fuerint submissæ. Aliæ in sui origine fuerunt subiectæ immediatè alicui Duci, Principi & Domino inferiori, sed ob specialia in sacrum Imperium merita, aut aliundè, per specialem Imperatorum gratiam fuerunt liberatæ & exemptæ à iurisdictione inferiorum Principum quibus suberant, & ab ea seruitute in libertatem velut assertæ, Imperio & Cæsari immediatè duntaxat subiectæ. Ad quem modum vsu crebro euenisse in Pontificiis & Ecclesiasticis personis, Collegiis & Capitulis videmus, quæ cum de iure communi essent immediatè supposita iurisdictioni Ordinariorum Episcoporum, reperiuntur tamen postmodum fuisse soluta & exempta à censuris & notionibus suorum Episcoporum, & soli Sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subdita. Ad neutram classem referri posse Leodium, res loquitur ipsa.

ipsa. Quippe & quod à sui natiuitate fuerit peculiari suo Principi subiectum, ideòque non immediatè Imperio subditum, nec in horam præsentem vllis Cæsarium vllorum aut Ordinum Imperij Priuilegiis aut Ordinationibus à iurisdictione sui Principis exemptum. Quæ sunt secundæ speciei alterutrius classis aut membri appellantur indistinctè omnes Imperiales, & sessionem eo nomine in Comitibus sortiuntur, in duo latera & subsellia partitæ, quorum vnũ Rhenanum dicitur, alterum Sueuicum. Neque tertio modo Leodium Ciuitas libera dicitur: quia non secundùm quid & per diminutivam particulam subest tantùm Principi, sed plenè & per omnia, Priuilegiis tantùmmodò saluis. Is namque censetur pleno iure Princeps & Dominus territorij, qui Regalia, merum, mixtumque Imperium & omnimodam iurisdictionem in Ciuitate exercet, qualem esse Episcopum Leodicensem infra demonstrabimus. Tertij generis exempla tradit præcitatus Clutenus, Hamburgum & Brunsvicense Oppidum, quod illud, ex parte Duci Holsatiæ pareat, & reliqua parte iura & immunitates certas à solo Imperio recognoscat, sic vt Duci Holsatiæ quondam vt Prouincialem Ciuitatem & omnino subiectam sibi appropriare satagenti, Carolus quartus Cæsar obstiterit: hoc verò Ducem Brunsvicensem ratione territorij in Dominum agnoscat, certorum tamen Regalium ratione quibus ab Imperatore donatum fuit, Imperio eatenus immediatè subiaceat. Non itidem in Leodio exemplificare liceat, quod toto corpore & corporis artibus Principem suum recognoscere iure tenetur. Et si quæ Priuilegia, magno equidem numero,

numero,

numero, obtinet, debet illa Principibus suis, quæ vel ipsi tribuerunt vel ad Principum postulata aut contemplationem Imperatores Ciuitati sunt impertiti, nullis propterea Regalibus eam inuestientes. Cæteroquin quia gloriola libertatis passim paratragædiat, vsque adeo vt triuiali vocabulo, *Frank Liegeois*, *Frankus seu liber Leodius* compita resonent, non impedio, quin diminutiua voce, Secundùm quid Libera quodammodò Ciuitas dici queat non quidem respectu Imperatoris, aut Principis sui, sed comparatiuè ad eas Vrbes, quæ vel non gaudent priuilegiis, vel non tantis. Ea ferè loquendi formula qua vulgus idiotarum inter plures carceribus mancipatos & catenis vinctos, eum putaret liberum, qui carcere quidem clausus & custoditus, manibus & compedibus esset solutus: contra mentem Iuriconsultorum qui non eum intelligunt solutum, qui in publico sine vinculis seruatur, multò minùs eum, qui licet vinculis leuatus sit, manibus tamen tenetur. At aurea ea est catena, & Homeri catenæ non abfimilis, qua subditæ Imperij Vrbes Imperio & Cæsari deuotæ sunt & deuinctæ. Hinc explicatiuè ad vocem Imperialis, adieci, siue Imperij, quò lapidem offensionis amouerem, ne Imperiali simpliciter nominata captator aliquis detorquendo inferret Imperialem esse, vel absolutè (vt analogon per se positum stat pro famosiore suo significato) vel secundùm quid, tanquam Imperio Romano immediatè qualitercunque subiectam. Scio rem actam me acturum, si Imperij Urbem esse, seu gradu Principis sui interposito mediatè Cæsarem recognoscere, velim argumentis ostendere, & in prima Peripateticorum

principia incursum, negantium contra inficiantem principia artificio disputandum: & inter imperitorum ingenia, alia indigere ratione, quæ disciplinam & instructionem possint admittere; alia sensu communi laborare, quibus Lumbifragium & dentilegium multò vtilius adhibeatur, quàm nocitura rationum inculcatio. Sed cum, viris aut doctis, quorum magnus est Leodij numerus, aut doceri patientibus, qui pauciores non sunt, nequaquam verò ineptissimis & facinorosissimis quibusdam perduellibus, precio, potu, aut impunitatis scelerum hamo in Patriæ perniciem inescatis, operam præsentem impendam, refricandæ magis amborum memoriæ, quàm in meridiano æstiuo Sole lucem faciendi causa, hoc in circo exspatiabor.

Prætereo longum antehàc adductarum in libello Delegationis probationum agmen (quas interim relibare & regustare sub finem huiusce capituli, ne æger aliquorum animus inde ægrescat magis, constitui) à Carolo Magno Desyderium Longobardorum Regem Leodium ad Antistitem, exilij loco ablegatum; Lotharium Romanorum Regem cum vxore Regina ab Innocentio Papa secundo isthuc consecratum, & eius nomine arcem Lothariam ad Mosæ ripam extructam; Henricum Quartum Imperatorem velut in Asylum & Imperij limitem huc confugisse: Henricum Quintum ibidem tantisper moratum, Ecclesijs Collegiatis Sanctæ Crucis & Diui Bartholomæi quarundam immunitatum fecisse gratiam; Sigismundum tribus suis Diplomatum 1415. 1417. 1435. Leodienses in suos & Sacri Imperij subditos agnoscere; numerosa Priuilegia per plurimos Cæsares

fares interiectis temporibus, & aliquando sæculis concessa, aut confirmata: contributionibus Imperialibus Leodinæ Urbis nomen adscriptum: diu secundum Cæsareas Caroli Magni Leges in foro practicum: Maximiliani Primi & Caroli Quinti crebris oraculis hanc ipsam Ciuitatem peculiari voce, Nostram, appellatam: in Concordatis & pactis aut domi aut foris initis incidente Cæsaris mentione eum supremum Dominum suum ab eadem Ciuitate nuncupatum; socialem cum aliquibus Imperialibus Urbibus olim in puncto commercij correspondentiam; bicipitem Aquilam Imperij Orientis & Occidentis insigne, portis & Basilicæ Ciuitatis ab antiquo radiare appensam; quæ omnia subiectionis Imperialis, loquaces aut mutæ sunt figuræ.

Subnecto non imbecillioris virtutis propositiones. Generales sunt, quod in Ciuitates Germaniæ & Italiæ Imperator habeat, quoad ius superioritatis, intentionem fundatam nisi de contrario doceatur. Cæsarem omnium eorum quæ in Imperio consistunt supremum Dominum seu directum quoad ius superioritatis reputari, quamdiu de exceptione aut exemptione non probatur. Quæ sunt intra eiusdem territorij fines, censi eiusdem esse iurisdictionis. Qualia sunt extrema talia præsumi media. Atqui Leodium est in Imperio & intra Imperij fines, est igitur de Imperio, nisi ostendatur inde legitimè auulsum aut subtractum. Item Iulius Cæsar Eburones & Ditionem Eburonum iustis armis subegit: prouocatus scilicet; contra ius gentium & legitimi belli Leges Legionibus suis trucidatis aut inuasis: ab inde ergo Prouincia Leodiensis fuit Romanorum.

Et vsque ad Diui Huberti tempora permansisse creditur: quia adhuc hodie Leodiensis Princeps Cæsari homagium præstat; quod medijs temporis possessio ea existimetur, quæ fuit extremorum. Termini finesque Imperij Romani sub Augusto fuere: ab Oriente Euphrates, à Meridie Nili Cataractæ & deserta Africa & mons Atlas: ab Occidente Oceanus, à Septemtrione, Danubius & Rhenus. Quantula pars terræ, Vrbs & tota Prouincia Leodiensis, & quæ particula est Romani Imperij? Speciales, quia fortiùs & propiùs penetrant adijcio, & ex Codicibus ipsis Leodiensibus comprobo, quos illi Chartis Sibillinis cariores habent. Rege Romanorum inaugurato iustitium est (inquiunt) in Ciuitate & Patria Leodiensi donec Princeps Regalia sua ab eo recognouerit, & solitum homagium præstiterit, vel per eum non steterit, quo minùs. Quoties Rex idem Leodium aduenit, Iudices sub ipsius nomine, auspicijs & autoritate iudicant: & si quenquam Scabinatum per Scabini mortem aut aliter vacare intereà contigerit, ad collationem & prouisionem Regis spectat: post abitum verò Regis, ius & exercitium iurisdictionis ad Episcopum reuertitur. Sede Episcopali vacante Prætoris & Scabinorum officia sunt penes eiusdem Regis dispositionem.

Ita in fragmentis Legum Caroli Magni restantibus in manuscriptis per omnium penè manus vertentibus, disertim legitur. Scabini norunt & in Archiuijs asseruant quoad Reges Germaniæ. Imprimis simul atque coronatus est Rex Germaniæ, non licet Scabinis iudicare quò vsque Episcopus Leodiensis recognouerit feudum suum

Iuum à Rege, aut forma debita recognoscere postula-
uerit. Nimirum vadat Aquisgranum ad coronationem
Regis, & cum suo vexillo releuium expetat. Si verò
contingat Regem non venire Aquisgranum, Scabini
Leodienses non poterunt ius dicere donec Episcopus
fuerit Francofurti ad Mœnum & illic in Ponte Franco-
furtensi requisierit illius Urbis Scabinos in præsentia
proborum ciuium & equestris ordinis virorum, quorum
copiam nactus fuerit, in hunc modum. Domini, Vene-
ram requisiturus Dominum meum Regem pro præ-
stando ei releuio feudi mei iurisdictionis Episcopatus
Leodiensis, quem si reperissem præsentem, officio
meo essem functus, hinc cum eum non inueni & vt
mihi dicitur, moratur in superiore Germania, quò sine
vitæ discrimine non est mihi tutum proficisci, præ-
missorum vos reddo conscios, & huiusce rei testimo-
nium cupio. Quo peracto, & obtentis Francofurtensis
Ciuitatis testimonialibus publico sigillo roboratis, eo-
dem Leodium reuerso ius sub eius nomine erit dicen-
dum. Verum quodocunque innotuerit Regem re-
diisse cis Mænum confestim à iudicando supersedebi-
tur, quamdiu Episcopus Regalia sua Francofurti præ-
scripto modo non obtinuerit. Quod si Rex Germaniæ
veniat Leodium, diuertet ad Palatium, & imposterum
sub eius nomine iudicabitur, isque Prætorem consti-
tuet, & vacantes Scabinatus conferet, quamdiu Leodij
manserit, & census Episcopo ratione Iustitiæ compe-
tens tamdiu Regi pendetur, Rege autem egresso, Epi-
scopo sua vt antea iura erunt integra. Pariter sede Epi-
scopali vacante Rex Germanorum instituit Prætorem,

& Scabinos, si eueniat interim munerum illorum vacatio. —

Idem ijsdem penè verbis Codex manuscriptus, quem Patronum aut Speculatorem Temporalitatis vocitant, continet, ad quem remitto. Apud quem & sequentia inuenies. Regalia Imperialia videlicet Episcopi, & cui primitiua obedientia debeatur. Sciendum est imprimis quod tota patria Episcopatus Leodiensis, sit Imperij & ab eo dependeat, à quo principaliter mouetur in feudum & Homagium, & totaliter sita est intra metas & limites prædicti Imperij. Constat etiam quod Imperatorem aut Regem Romanorum recognoscamus in nostrum supremum & primitiuum Dominum quoad temporalia, testificantes ei veram obedientiam tam in sua quam Episcopi nostri Creatione.

Vt res manifestaria est, sic non poterat luculentioribus verbis designari Leodienses omnes esse purè putè subditos, & vasallos Imperij. Hæc cæremonialia refero, non tam affirmaturus aut pro tanto momento habiturus, vt qui nusquàm quàm in popularibus illis libris viderim, quàm suo illos telo repulsurus. Cum enim ita à maioribus acceperint, & in libris domesticis annotatum reperiant, quàm effrontis audaciæ fuerit, Cæsaris & Sacri Imperij authoritatem supremam velle in dubium reuocare? Suspicio autem ideo ex præscripto, dum Cæsares in remotis agerent, protestationem coram Francofurtensibus Scabinis fieri potuisse, quia non ita de facili Imperatores inuestiebant Principes Imperij de Regalibus, nisi ipsimet præsentibus ad fidem seu homagium admitti petiissent vt de Cæsare Rudolpho primo
legi-

legimus qui ab Ottocaro Boëmiæ Rege ad genua accidente fidei iusiurandum recepit, & de Philippo Rege Galliarum, qui Eduardum Magnæ Britanniaë Regem ad Ducalis feudi recognitionem etiam geniculantem compulit. Ne itaque per Principum impedimenta, & absentiam Cæsarum, Iustitia interim nimium pateretur dispendium, adhibitæ Francofurti præsentialis diligentiaë femoto omni dolo malo testimonium sufficiebat pro tempore vsque ad aduentum Cæsaris, pro Iurisdictionis exercitio. Verum postea posteriore sæculo minus rigidè actum fuit circa homagiorum præstationes: dum Cæsares illa per Oratores & Commissarios suos præstari non rarò permittunt: quod etiam Ferdinandus Primus anno 1558. Pragæ obseruauit admissio Roberto à Bergis Leodiensi Principe per Andream Mastum Consiliarium suum ad id specialiter deputatum, per cuius personam de Regalibus, mero, mixtoque Imperio fuit insignitus: facto Leodiensibus præcepto quatenus ei vt vero & ordinario suo Domino parerent. Quod velut ex antiquissima Lege Carolina de infeudatione Francofurtensi in Priuilegium Manuscripti concessum ferunt, vt absente trans Mænum Cæsare temporaria Francofurti per Episcopum facta protestatio suspensæ impedimentum iurisdictionis tollat, iuuabit vno non incelebri exemplo ex Annalibus Hocsemij confirmare. Adolphus à Marka Princeps belli non pacis tantum artibus præcellens, exorta ex discordi electione Regis Germaniæ controuersia cum vni præ altero faueret destitutus spe, sua aliter Regalia obtinendi, atrendens antiquam consuetudinem, qua Rege vltra Mænum fluumium existente

Epif.

Episcopi citra dictum fluuium Regalia possunt à Scabinis Francofurti tantisper impetrare, Adolphus inquam Episcopus duorum Scabinorum dicti Oppidi, quorum vnus Bouina Caro, alter Allium cognominabatur, captauit beneuolentiam, & dissimulato habitu in veste murina seu grisea Francofurtum perrexit, Scabinis se obtulit, & re statim peracta equum conscendit, & concitatissimo cursu exploratorum manibus euasit ad suos pacatè regressus.

Redeo vnde digrediebar, Leodium esse Imperij Urbem. Posteaquam Erardus à Marka Episcopus & Princeps Leodiensis viuo adhuc Maximiliano Primo Cæsare factus cum Inuictissimo Carolo Hispaniarum Rege pepigisset, tres Patriæ totius Leodiensis ordines, eam confæderationem vltima die Nouëbris 1518. ex abundantia ratificantes suam erga Romanum Imperium subiectionem feruis & ingeminatis contestationibus inculcant. Quòd nouissimi res sit sæculi, & non tam metere in spacio campo, quàm spicilegium facere proposuerim, omiſſis intermedijs, rei substantiam ipsissimis verbis dabo. Nos Præpositus, Decanus, Archidiaconi & Capitulum, Nobiles Barones & Vasalli, Consules, Scabini, & Consilium Ciuitatis & cæterorum Oppidorum Patriæ Leodiensis, Ducatus Bulloniensis & Comitatus Loffensis, repræsentantes tres Ordines dictorum Patriæ, Ducatus, & Comitatus, vniuersis Salutem. Cum Reuerendissimus in Christo pater Altus & potens Princeps Dominus. noster metuendissimus Erardus de la Marke S. R. E. Cardinalis & c. Episcopus Leodiensis, de scitu, approbatione & consensu Sacratissima Maiestatis Imperialis

ialis Domini nostri Supremi, nuper tractauerit, iniuerit
 & concluderit amicitiam, confœderationem & societa-
 tem defensiuam cum Altissimo, Excellentissimo & Po-
 tentissimo Principe Carolo eiusdem Dei gratia Catho-
 lico Rege Hispaniarum, Duce Brabantia & Burgundia
 &c. Flandria Comite, ipsiusque Prouincijs & subditis,
 idemque Metuendissimus noster Dominus & Princeps
 ad maiorem securitatem & stabilitatem eiusmodi ami-
 citia, confœderationis, & Ligæ defensiuæ desyderet
 quatenus in eandem cum supradicto Domino Rege, il-
 lius Prouincijs, & subditis præmemoratis Ligam ingre-
 di & acceptare velimus. Nos pensitantes vtilitatem &
 commodum inde prouenturum, insuper perpendentes
 quantum obligemur *Imperatori Domino nostro Supremo*
 qui per Literas & suos ea in re Delegatos requisit ut
 hanc iniremus confœderationem: tractauimus, conue-
 nimus & pepigimus cum Commissarijs & Ablegatis
 dicti Regis Catholici, quod bona, secura, firma & in-
 uiolabilis inuicem erit amicitia, vicinitas, confœdera-
 tio, ac Liga defensiuæ contra & aduersus quoscunque.
 Quodque dictus Dominus Rex Catholicus & nos non
 poterimus receptare, pati, aut fauore prosequi alteru-
 trius nostrum hostes & maleuolos, nec ijs impertiri iter
 seu transitum, auxilium & assistentiam per Oppida,
 Fortalitia, Castra aut alia loca, nec commeatu, instru-
 mentis bellicis, milite, pecunia, vel quacunque alia re
 iuuare. Verba sunt vt dixi ipsissima, è Gallico idiomate
 transumpta.

Subodoror insufurrantem detractorem, & proserpen-
 tis bestia instar bilinguem, quid tanto molimine accer-
 simus.

simus? Fateri necesse est Urbem esse Imperij, at Imperio non esse immediatè subiectam, non euincimus: maximè calente memoria interfertarum aliquot Spiræ, & vicissim, in delegatione, rationum, illuc subreptim tendentium: Quod in matricula Imperij inter liberas accenseatur, Fiscalia, Iurisdictionalia, & inhæsitanter, Regalia iura exercent, Pomærium ei bannale sit, Magistratus Claves argenteas potestatis insignia assidue gerat, & purpuream Epomidem quotannis, familia armata proftet ad manum decemuiralis cohors, & coniuictim sub Principis & Magistratus nomine edicta exeant. Elianus testis est, Leoni ægrotanti medicinam esse optimam comesse simiam, præsentaneum quippe morbo remedium. Vix spondeam, quod qui simiorum istorum hominum in omnem se partem versantiũ inclinationes & declinationes qui deglutiuerit, factiosorum caput, tribus anticyris insanabile, curauerit. Vbi de Regalibus Iuribus Principis agemus, vt nix per se ad Solis radium, sic ad rationis lucem, harum nebulæ dissoluentur oppositionum. Cæsim tamen singulas ictibus singulis cædo.

De Matricula aliter est, nusquam inter Imperiales seu liberas Vrbes Leodium apparet: & si Petrus Bertius aut Melchior Haiminofeldius Goldastus, locum Leodio in earum Urbium Catalogo quasi è Matricula Imperij deprompto fecerunt, toto cælo aberrarunt: & in plerisque Urbibus eodem in articulo impegerunt. Ad matriculam Imperialem anni 1522. quæ est norma & regula sequentium, & priorum quæ aberrauerant, correctoria, respicere eos æquum fuit: neque eorum allucinatio potest nocere veritati.

De

De Regalibus insolenter & falso iactitat Ciuitas; pauca iurisdictionalia iura obtendit, quæ Principis indulgentia aut conuientia serò occupauit: qua de re affatim oportuniore loco.

Pomærium bannale, quod leucam bannalem vocant, quamuis iustæ amplitudinis possideat & qui intra eum ambitum degunt pari cum vrbani Ciuium immunitate gaudeant, id ne hilum conducit ad Imperialis Urbis decus aut prærogatiuam. Angustiora aut augustiora Urbium suburbia, vel annexa aut appendices, splendidiorum aut potentiorum vt reddant Urbem, nihil circa Dominorum superioritatem interuertunt. A Iuris communis & Legum dispositionibus procedit, quod Suburbani Ciuium appellatione comprehendantur, in fauorabilibus præsertim. Et Vici, Comitatus Ciuitatis, ita sint sub Ciuitate, vt Ciuitatis partes esse intelligantur. Natique in Castris & Villis Ciuitati subiectis & illuc habitantes, Ciuitatis eiusdem ciues dicantur. Dum Romulus Reginam Urbibus dedit circumducto per designatum ambitum aratro, extra muros Pomærium (quasi Postmænium inquit Liuius) reliquit, an vllum tam stipitem inter Quirites repertum putauerimus, qui Romam non fuisse Romuli contenderit, quia Pomærium Roma haberet? Gerræ sunt & naniæ.

De Clauæ argentea vtrique Consuli peculiari, in qua insculptus ensis cum bilance, & in latere rota, anguis & simia cum huius tenoris caractere, *Iustitia recta amicitia & odio enarginata & nuda, ponderataque liberalitas regnum firmiter seruant*, nihil certi assequor, nec expertissimorum fortè è Consularibus vllus assequitur. Nihil inde ad Ma-

gistratus maiestatem aut iurisdictionem elici debere,
 tamèn mihi certum est. Alciatus antiquitatum Iuris
 nostri peritissimus scribens antiquatam eam Legem
 qua Prouinciales soliti erant in Magistratus initio Præ-
 tori militari, Glebam, Clauim & sollem dare, notat
 ideo glebam olim datam, vt memor esset Prætor ita
 res curare vt annonæ ratio salua esset. Clauim verò in
 signum potestatis, & cuiusdam Dominij in rebus acqui-
 fiti. Et hinc in iure nostro inter traditionum quædam
 species annumeramus traditionem clauis horrei in con-
 spectu existentis. Traditur & Leo Pontifex clauis San-
 cti Petri, & vexillum Urbis ad Carolum Magnum mi-
 sisse, in beneuolentiæ nempe, non in donationis Urbis
 Romanæ, testimonium. Sicut Regiæ comitatus huma-
 nitatisque fuit, quòd dum Carolus Quintus Cæsar sola
 fide Regis Galliarum Francisci Primi, suaque fortuna
 nixus, sine copiis & penè sine comitibus per medias
 Gallias in turbidos tunc Gandenses properaret, eius-
 dem Francisci iussu, Urbium ad quas appellebat Magi-
 stratus obuiam procedens clauis suorum Oppidorum
 ei porrigeret. Et nostrates Annalistæ, cum Ecclesiæ
 Leodiensis traditione, habent, Sancto Seruatio Tun-
 grensi Episcopo clauem cælitùs Missam, necnon Sancto
 Huberto alteram, Angelo internuntio allatam, cum mi-
 raculosissima illa Stola, Andaini in Monasterio Reforma-
 to Hubertensi vnà cum incorrupto eiusdem Sanctissi-
 mi Præsulis corpore asseruata, quæ cum nullo sui de-
 cremento iam per nongentos, & quinquaginta propè
 annos integra permanet, etsi in curationem morborum
 à rabidis animalibus ex omnibus Prouinciis & Regnis
 con-

confluentium fragmentatim secetur, & illorum frontibus quotidie manu Sacerdotali filatim seu per minuta segmenta inseratur. A nemine collatam Consulibus Clauim hanc argenteam prorsus existimo. Inuentum est ipsiusmet Magistratus, nec admodum vetus. Sensim & quasi per subterraneos quosdam cuniculos in aliqua Principis sui Iura inuolauit, dumque interpolatis vsurpationibus formam aliqualis iurisdictionis induxisse visus est, Clauim in quoddam authoramentum adinuenit. In cuius tamen authoritatis fidem? An vt hoc velut Symbolo significarent Consules quantum in conciuēs possent, in quorum domos haberent aditum, quas nefas sit ab alijs per vim introiri inconsulto Magistratu, qui in fidem consensus aut præcepti consignat Clauim illam Prætori, aut alteri iustitiæ Ministro? Vt Angliæ Regibus olim in prouerbio fuit, quod Galliæ Clauim è succingulo gestarent, dum Caletorum Urbem in potestate haberent. An potius religionis causa (si tantum posteriori sæculo auiti zeli augurari liceat) in memoriam religiosissimi parentis Huberti Clane Angelica donati, quæ etiamnum hodie in æde Diui Petri dicitur ostendi? Inuenti quidem speciosus fortè fingi potest prætextus, sculpturæ non item. Ægyptios Sacerdotes peruelim mihi in ariolos aut interpretes dari, qui hieroglyphicis intima arcana & mysteria præfigurabant. Nam qui gladium, rotam, & simiam adaptaret potestati & iurisdictioni, qua Magistratus Ciuius possit, gladio in homicidas & eius gradus malefactores, rota in latrones & viarum grassatores, culeo (cui parricidæ cum simia, vipera, & cane in amnem proijciendus Le-

gibus Romanis infuebatur) in parricidas animaduerte-
 re, iniurius sit veritati. Quandoquidem ius animaduer-
 sionis Capitalis competat solis Principis iudicibus. An
 potius ab ipsamet inscriptione notarum, & figurarum
 explicationem hauriemus? Planè & ad meum gustum.
 Inscriptio est, *Iustitia recta, amicitia & odio euaginata &
 nuda*. Totum ergo hieroglyphicum ad iustitiam pertinet.
 Iustitia quæ est Statera in bilance æquali, ideoque recta
 quæ non corrumpatur adulatoribus, seu fictis amicis
 (simia est adulatoris symbolum) nec minis & odio de-
 terreatur, id per gladium denotatur, nec vtravis for-
 tunâ, prosperâ, aut aduersâ flectatur (Rota fortunæ
 vehiculum est) salus est populorum. Bonitas Dei ope-
 rata est mundum, Iustitia modulata est, inquit senten-
 tiosus Tertullianus. Et Ecclesiastes, Noli quærere fieri
 iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. Si cui
 suppetat certior explicatio, proferat & doceat, cedemus
 vtrò. Vt ut sit, non est cur superstiosè circa figuras
 aut characteres huiusce Clavis ingenium fatigemus. Mos
 Leodiensibus increbuit, vt quibus pro libitu insignia
 annulis signatoriis insculpat, & tesseram, Dictum, vul-
 gariter, apellant, quam voluerit, sibi effingat.

Ab Epomide purpurea in neutram partem video fieri
 posse illationem: nisi Legem pridem abolitam reducere
 velimus in vsum, qua sanciebatur, purpuream vestem
 soli Principi conuenire, & ceteris omnibus prohibitam.
 Patriciorum interim pueri in veste partem purpuræ
 gestabant, & ideo Prætextati dicti, quia vesti prætextæ
 erat purpura. Epomis hæc Consulium proci est à palu-
 damento & trabeata Consulium Romanorum veste.
 Parti-

Particula est panni purpurei quam annuè semel in supplicatione Diuorum vnà cum Villico Principis & Centuriæ Sagittariorum Veterum (quæ est Prætoria Principis cohors) Regulo, qui peritiùs sagittando Psittacum è pertica oblonga deiecit, appensam collo gestant, ipsis, Villico, & Regulo à Centuria donatam.

De armata familia quæ ex viris decem ex singulis duabus triginta Tribubus collectis constat, hoc loco monuisse sufficiet: aut inter intestina cum Episcopis suis bella vsurpatam, aut permissione & tolerantia Superiorum quorundam Episcoporum introductam, vt ingruente per improuisum cum vicinis bello (frequentes autem è minimis sæpè initijs excitatæ fuerunt dimicationes, antequam circumiacentes Prouinciæ, velut diuersis fluentes alueis fluuij in vnum tandem ingens flumen aut Océanum coëunt, in vnã Augustissimam Domum Austriacam cõaluerunt) audacius hoc Comitatu fulti Consules in arma subitaria prosilirent. Et ij Ciues in custodiam Consulum euentualẽ designati, qui æquo per omnia cum alijs Ciuibus iure tenentur, nec vlli sunt alligati militiæ, tantumdem ad immediatam erga Sacrum Imperium subiectionem faciunt, ac cæteri quicumque Ciues qui, quoties necessitas aut periculi apparentia admonet, pro muris, aut portis ad defensionem excubant. Si ornamenti aliquid ex ea familia ad vsus necessitatis aut vtilitatis publicæ destinata, Consulibus, vel aliunde, accedit, vt Lunæ fulgor Soli debetur, totum à Principe & in Principem est referendum. Quantò quisque præest maioribus, tantò ipse maior, & honestior est, vt Iustinianus noster ait. Æuum fuit, quo
Epif-

Episcopi, togâ, & sago pares fuerunt, & quo haut
perperam potuit applicari Imperatorium illud, Alterum
alterius auxilio eguit, & tam militaris res Legibus in tuto
collocata est, quàm Leges armorum præsidio seruatae
sunt. Extra rem non erit, quod sub Hugone de Petra
Ponte Episcopo anno 1200. electo scribitur; quod cum
Regalia ab Ottone Rege accepisset, & paulò post ab eo
tanquàm excommunicato fidelitatem retraxisset, & in
ultorem aduentantem arma comparasset, ad allatum
eius rei nuntium Comite Guilielmo qui à longo gladio
nuncupabatur irridente, Ferrandus Flandriæ Comes
eius frater qui cum ducentis nobilibus Regi suppetiatur
rus venerat, increpando dixerit, Abstine irrisoriis verbis.
frater: neque enim Prouinciæ tuæ Pontifices eius sunt
potentiæ sicut iste: enimuero extempore mille habere
potest è ditione sua nobiles ad prælium præparatos: &
nos eidem foedere coniuncti sumus, & multi quos præ-
sentes video nobiles.

Quod ius edictandi attinet, non possumus ire inficias
quin à lustris pluribus in aliquibus casibus edicta quæ
Ciues intra muros & Pomarium Ciuitatis commoran-
tes concernunt, coniunctim sub Principis & Magistra-
tus autoritate publicentur: vnde emanauerit, suo fortè
loco examinabitur: contentus impræsentiarum ero,
nullam inde validam consequentiam ad subiectionem
Imperij immediatam educi posse. Nullum Ciuitas Re-
leuium Imperatori vnquam præstitit, nec eam Impera-
tor ad vllum Releuium admisit. Solus Princeps de Re-
galibus & Iuribus suis à Cæsare inuestitur: qui si ali-
quid suæ dignitatis aut rigorosi iuris suæ Ciuitati remi-
sisset,

fisset, non eam à sua potestate & Dominio per hoc exem-
 misset. Angliæ Rex (si credimus Philippo Cominæo) in
 plerisque à Londinensi Parlamento pendet, nec extra
 duos casus bellorum Scotiæ & Galliæ, tributum à subdi-
 tis valebat exigere: Et in Gallia Lutetiæ Senatus su-
 premus, author esse multis decretis debet: neque ideò
 minùs ambo magni & absoluti Reges. Sed & Romæ
 abactis iam Regibus libera existente Republica, annuo
 Imperio Consulari factò, (non quod diminutum quic-
 quam ex Regia potestate esset, cum omnia iura, omnia
 insignia Consules primi tenerent) non adeo fractum
 aut immutatum Imperium, quod Tribuni nonnun-
 quam Rogationibus Consularibus intercedebant: quod
 quidem ab initio per seditionem irrepsit, & prauo po-
 stea vsu inoleuit. Summa huius capitis esto. Leodium
 subesse Principi & Cæsari per superioritatis subordi-
 nationem; & vtrique tanquàm vero suo Domino, illi
 proximo, huic mediato, fidem debere & obedientiam:
 & sicut pessimum omnium peccatorum est machinari
 aliquid contra Imperium, eodem Iustiniano sanciente:
 ita non inferius, proprij sui Principis abijcere aut as-
 pernari potestatem. Vtinam non applauderet fascina-
 toribus quibusdam, ad pruritus aurium tinnientibus.
 Libertates, & Priuilegia, luporum more, qui gulam
 asini demulcent, vt deuorent, & alto corde condidisset
 illud fatidicum Cottæ ad Metellum.

Libertas populi libertate perit.

Aut saltem Pythagoricum illud: Dimidium plus Toto.

L

CAPVT